



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qvaestio VI. De materia simoniæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

uis talis ritus iure sit positio sanctus, nihilominus, quia eius venalitas est contra ius diuinum, simoniacus esset. Et pari modo, si sacerdotium, aut prebendas venundaret, utpote quorum dispensator est tantum, nequaquam tamen dominus, si autem admittas officium sacrarum, & economi ecclesie vendere, non esse simoniam, nisi de iure positio, quia proprie non sunt persone sacrarum: illud ipse posset citra peccatum pretio conferre, nisi obstitaret scandalum: quia potest super suis legibus dispensare. Ex eadem ratione peccatis iuris simoniacis decretis incurrit nequit. Etenim quamquam sacerdotia venditaret, neque excommunicatus esset, neque suspensus quoniam princeps est & quantum ad vim coactivam suis legibus non subditur. Sed hoc tamen super est hic dubium, utrum si sacerdotium cupiam vendere: factio ipso censendus esset super peccatis iuris cum illo dispensare: ut neque teneretur renuntiare prebendam. Quidam enim, ut Pala. distinct. 2. q. 4. affirmant: alij vero, in quibus est Adrianus quolibet. 9. negant. Profecto res est, quae me ancipitem tenet. A parte quippe negativa est argumentum Ioannis Andreae in Mercurialibus, quod si episcopus ludum aliquem sub poena excommunicationis in hiberet clericis, licet postea eorum aliquem ad ludum induceret, non ideo dispensaret in lege, nisi illam exprimeret: quia vel posset esse illius oblitus, vel ad malum illum inducere. Rursus quamvis excommunicato osculum pacis potrigat, non ideo illum absoluit. A parte autem affirmativa est argumentum quod non est censendus Papa tam insigniter peccare, ut prebendam cogitaret faceret vendere, quam neque emere ille neque retinere citra excommunicationem, atque adeo citra culpam nequit. Porro ergo huius ambiguitatis, affirmativam hanc partem praevaerere eligerem. Nam forsan & episcopus inducens ad id subditum, quod lege sua prohibitum est, quicquid Io. And. censet, dispensare creditur perinde ac si praeciperet. Deinde quidquid hoc veritatis habeat, tamen de Papa quando prebendam vendit, cum ipse sit qui dat, omnino videtur habitum alium reddere, ut recipiat.

Papa beneficium alicui vendens censetur cum aliam commutationem comprehendit spiritualis pro temporalis. Quare sicut praeben-

dam numis emere, simonia est, ita & seculari illum fundum pro illa commutare. Quin vero, ut supra diximus, neque prebenda pro prebenda abique facultate Pontificis commutari citra simoniam potest. Tamei ut expositum est, non esset simonia, nisi de iure positio. Quocirca res alias sacras commutare, quia tali iure minime prohibetur nulla est simonia: dummodo solius rei valoris habeatur ratio, neque pro consecratione quidpiam pendatur. Potest inquam calix pro calice commutari: imò tantum vendi, quanti materia, & forma abique consecratione aestimaretur, atque adeo alteri ecclesiae locari. De sacramentis vero Conrad. 4. distinct. 2. q. 3. ait. negat unum pro alio commutari posse: nam licet non sit, inquit, tam illicitum, quam simpliciter illa vendere: est tamen aliqua venditionis effigies, quia unum tunc censetur alterius pretio. At vero profecto non video quidnam venditionis, aut pretij admittatur, si vicaria operae in partum ducantur: Baptizabo te, si me baptizaveris, & si meam reueris audire confessionem, tuam vicium audiam. Et orabo pro te, si mihi vicium par rependeris beneficium.

QVÆSTIO VI.

DE MATERIA SIMONIE.

ARTICVLVS I.

Utrum quandoque liceat pro sacramentis pecuniam seu dare, seu accipere.



Onstituta definitione & rationabili qualitate simoniae, sequitur ut seriatim de eius materie disputemus. Et primo modo de sacramentis arguitur quod liceat nonnunquam illa pretio redimere. Baptismus ianua est sacramentorum: & nihilominus dum iniquus sacerdos iamiam morientem puerum absque pretio baptizare nequit, neque pater manere valeat, consilius videretur pater facere, si pecuniam offerret sacerdoti, quum si animam prolis suae perditum ire sineret ergo licet sacramentum mercari. Secundo, Scilicet

Eucharistia est sacramentorum maximū, pro quo tamen conficiendo, & offerendo licet pecuniam offerre, oblata m que accipere ergo facilius est concedendum alia sacramenta redimi pretio posse. Tertio; Pœnitentia est sacramentum necessitatis, quæ absolutionem ab excommunicatione præ exigit, sed pro absolutione ab excommunicatione in more iudicibus est pecuniam recipere; ergo id non est sacrilegium. Quarto; Conluetudo in causa est, vt quod antea delictum erat, licite fiat. Quæ vti que ratione ait August. plures habere vxores quoniam mos erat, non fuisse crimen: viget autem apud quosdam conluetudo, vt pro consecrandis episcopis, benedicendis; abbatibus, inungendis; sacerdotibus aliquid pro chrismate, & oleo detur accipiatur; ergo illud est licitum. Quinto; ius habet vnusquisque suam redimendi vexationem; sed vti sæpe accidit, vt qui pipiam ab episcopatu, vel alio sacerdotio per iniuriam arceatur: ergo licet ei iusmodi vexatio numis se ab illa iniuria eripere. Sexto; Matrimonium est quoddam sacramentum; sed datur pro matrimonio pecunia, nempe vxoris dos; ergo licet pro sacramento pretium tum dare, tum etiam percipere. Contrarium admonetur canone illo 8. Synodi. i. q. 1. Qui per pecuniam consecrauerit, vel ab alio consecratus est, alienus a sacerdotio fiat.

Iam supra inter spiritalia, quæ materia sunt simonia, atque alia spiritalium genera discriminatum est. Illa namque spiritalia, quæ naturalia sūt, neque nobis gratis vt largimur donantur; simoniae vitio non subternuntur; sed illa prorsus charismata, quæ dono diuinitus suscipimus ad gratiam quoquo pacto spectantia. Hæc autem quadruplici differentia diuiduntur; Quædam quippe sunt spiritalia per esse tiam, vt gratia, quæ ipsissima est vira spiritalis animæ, & charitatis, quæ est habitus quo officia, & opera vite exhibemus. Et hæc nullatenus in quæstionem accersiri possunt, an vendi, emiue queant. n. u. l. que adeo Dei munera, vt dementia esset cogitare, quenquam posse in alterum illa siue dono, siue pretio transfundere. Secundo ordine sunt spiritalia; quæ hisce velut causa proxime antecedunt. Qualia sunt sacramenta, quæ ceu instrumenta passio-

nis Christi effectricia sunt gratiæ. Tertio gradu spiritalium sunt adus charismatum, quæ gratiæ nuncupantur gratis datæ quales sunt dona prophetiæ, & linguarum; quibus annumerare possumus, & orationem, & religionem. Quarto denique loco accedunt, & spiritalia per annexationem; qualia sunt sacerdotalia, & prebendæ, quæ spiritalium functioni interuiunt. Prætermisso ergo primo membro, de singulis aliorum trium singuli sint hic articuli examinandi. Igitur in hoc primo, qui apud D. Thom. secundus existit, respondetur de sacramentis duabus conclusionibus. Prior; Pro spiritali sacramento gratia pecuniam accipere, crimen est sacrilegium simoniae; usque adeo naturali, diuinoque iuri aduersum, ut nulla possit consuetudine excusari, sane cum nulla eiusmodi iuribus præiudicari possit. Et qui dem pecuniæ nomine iuxta Philosophi documentum 3. Eth. quid quid numo estimatur, intelligitur. Conclusionis probatio manifestissima est. Nā sacramenta noue legis quæ maxime sunt spiritalia, quippe quæ gratiæ, spiritalisque vitæ causa existunt, quæ quide iustus præcis illis Mosaycis non inerat, gratia autem, ut nomē ipsum personat, gratis nobis confertur, alioquin auctore Paulo non esset gratia, nemo ergo mortaliū pro eius collatione pretium percipere potest. Etenim præterquæ quæ ius nature inquisitissime uiolaret id uendens, quod neque suū est, neque ullo est pretio estimabile, in Deū esset impietissime iniurius. Porro quod id uideere cogitaret, quod solus ipse altissimi sua benignitate confert. Atque hic primus est simoniae apex, unde, & nomē uaxit. Nā ut supra dicebamus, munus hoc Spiritus sancti conferendum erat, quod malus ille Simon emere excogitabat. Huc accedit causa Leonis, Gratia i. q. 1 & plerique multitudine causæ. Posterior conclusio, Minus is ecclesie stipendia populi alimenta, ad sustentationem accipere nullum est simoniae uitium, neque uerò peccatum ullum. Prior conclusio adeo est clara ut nullū nobis dubium relinquat. Posterior uerò sæpe, & sepius supra demonstrata est ex uerbis Pauli. Corint. 9. Quibus, & illud accedit i. ad Timot. 5. Qui bene sunt presbyteri, duplici honore digni sunt. Vbi Aug. glo. Accipiant, inquit sustentationem necessitatis a populo mercede dispensationis a domi-

r. Conclusio

probatio conclusio

ut A

ut A

ultima conclusio

Soto de Iust. & Iu. H h h 3 no,

no. Permagna ergo sacerdotibus iure pol-
lent, non vt qualiterunque sed pro sua
dignitate decenter sustentare. Quod hic
igitur dubitandum restat, est: Vnum pro
his quae factis annexa sunt, nempe pro va-
forum, vsu pro materia, & postimum p-
labore ipso possit pretium suscipi, idq; ex
pacto. Apparet enim nullum inueniri
re posse pactum, quod non sit simoniacum:
vt D. Thome. 3. ad secundum argumen-
to astruere vs. In contrarium autem est vltus
ab ecclesia permittitur. Consensit enim
presbyterum de stipendio paciscit, vt Ca-
pellania seruatur, ter. sin hebdomada, aut
quotidie in tali loco celebrare cogetur.
Cui quidem mori, & ratio, vt hic ait Ca-
ie. suffragium. Quia si velle stipendium in
sustentationem licet, vt secunda conclu-
sione asserit est, nihil vetat, quo minus id
procurari, atque in pactum duci possit.
Nam materia est, quae contractum facit
simoniacum. Quare cum eadem sit mate-
ria absque pacto, & cum pacto: nempe te-
poralis sustentatio, sit vsi absque pacto id
licet et optare, & accipere qd ad vna neces-
sarium est, sine quo spualia ministrari no-
pnt: nullum sit vitium de pretio conueni-
re. Res est inter doctores potissimum iu-
ris Canonici, plurimum controuersa; de
qua Summista in verbo, simonia, varie
loquuntur, & Adrianus quolib. 9. cum Al-
tissiodorensi antiquo Theologo coplues
allegat iuris peritos in Iniam affirmatiua:
nempe qd liceat pro labore administratio-
nis facti, de pretio pacisci: iuxta apo-
stolica doctrina in superioribus allega a.
Cui consonare vs can. vlt. l. q. 2. vbi attri-
tu, qd clerici stipedia accipere pnt, iustis
laboribus merita. Quin vero, & euageliu,
vbi ait Christus, dignus est operarius mer-
cede sua. Et est vulgaris opin. Durand. in
in 4. dist. 2. c. q. 1. omnino tenuit pro labo-
re administrandi sacri quidquam recipi pos-
se. Et Caiet. & hic, & in sua summa, verbo
simonia, & q. 9. primi quolib. permulta de
hac dirimenda lite doctet. differit: si mo-
do res paulo explicatius, & compendioso
celligatur. Placeat ergo ad rei intelle-
ctum, tripartita distinctio inter pretium
spualium, & stipendium ad sustentationem,
& mercedem pro locatis operis. Et quide
de primo vobis o nemini ambigitur: ad e-
piscopum est pretium pro re spirituali,
aut ei annexa recipi non posse: veluti su-

pra explicatū est: & b id quod tales res non
sunt pretio vendibiles. Neq; vero dnoū
caeterorum membrorum distinctio vique
adeo est intellectu difficilis vt prima ho-
te apparet. Marces. n. operi adaquatur, de
qua Math. 20. Redde operarijs mercede
suam, stipendium vero sustentationis, li-
cet tandem referatur ad ministrorum ope-
ras, tamen proxime non fit, nisi ad neces-
sariam sustentationem ministri. Et possi-
mus distinctionem hanc quantum ad
duo membra hoc exemplo elucidare. Si
enim quispiam artifex, cuius opera digna
essent magno pretio, sic cum domino ali-
quo conuenit: Da mihi victum, & ope-
ras omnes meas tibi impendam, quanti-
uis fuerit pretij digna: tunc non aestima-
rentur opere, sed tantum necessaria su-
stentatio; Econuerso dum dicit artifex
pro imagine aut alia fabrica quantum o-
pificium valet, perit, non aestimat neces-
sariam victus, sed valorem operis. Quare
Augustino nupem me citatus acce distia-
xit dicens; Sustentationem necessitatis re-
cipiant a populo: mercedem autem dis-
pationis, id est aequalem valorem operis, a
Domino. Igitur quod clerici stipendium
sustentationis recipere possint, non est du-
bium. Idq; possunt dupliciter. Primo au-
toritate publica ecclesiae: quae quorum
decimarum taxauit. Ac perinde episcopo-
rum constitutionibus, sane qui taxare pos-
sunt quanto stipendio ille dignus sit, qui
taliter utio ecclesiae mancipant. Secun-
do modo, priuata libertate. Potest nam-
que, & ipse sacerdos victus in dignis, cum
ad seruitium conducerit capellanus, aut
vicarius, pacisci de stipendio sustentationis,
secundum loci, temporis, &que dispo-
sitionem. Hoc autem non ego eadem fa-
cilitate approbarem, quae a Caietano asse-
ritur, nempe quod quantum sustentationis
stipendium superioris auctoritate de-
cretum est, potest illud sacerdos, siue pauper
sit, siue locuples percipere. Nam idem sa-
cerdotium potest diues sacerdos nihilo
minori iure suscipere, quam egenus. Quae
do vero eiusmodi stipendium non est le-
ge constitutum, sed priuata conuentione
constitutum, tunc, inquit, pauper pacisci
de illo potest diues: vero minime. Quoniam
cum aliunde sibi sustentatio suppetit, iudi-
cium est conueniunt facere, non pro sustenta-
tione, sed pro operatum mercede. Hic
tamen

Dubita-
tio.

Adria-
Altiss.

Durand.

Caieta-
Dicitur.

Clerici
stipendiū
sustenta-
tionis
recipe-
re pos-
sunt.

Licet
episcopo
ob
gatione
celebr
di p
cifici
merced
de.

Soro
de iure
Legibus
DIE
13

amen ergo inquam censendi rigorem non facile probarem. Nam si ex rei natura ad sustentationem ministri tali functioni mancipati talis sustentationis moderatio necessaria est, tunc ex natura rei nulla emergit simonia, atque adeo neque ex qualitate sacerdotis oratur. Intentionis namque Deus solus scrutator est. Quod autem tale stipendium sustentationis gratia sit licitum, supra satis lege naturæ, & diuina demonstratum est quamque debeat sacerdotalis ordo decenter sustentari. An uero in mercedem pro labore liceat aliquid etiam recipere, quod fuit iterum distinctionis membrum, hoc est de quo inter doctores ambigitur, & contra uersatur, quamuis non sit tantum dubium, quantum multi auctores putant. Immo per distinctionem adeo omnes conciliantur, ut distingere nequeant. Labores. n. & opere alia sunt antecedentes sacramentum, atque adeo illi accidentes, alia uero concomitantes, immo uero de eius substantia. Priores ergo locari possunt stato precio, posteriores uero minime. Est exempli gratia, in firmis cui à longinquo accersendus est sacerdos, qui eius audiat confessionem, uel Missam celebret, uel rem faciat diuinam. Potest profecto sacerdos pro itineris labore pretium exigere. Alius est labor & operatio sacramento intrinseca, puta Missæ celebratio, aut baptizandi opus, aut quæuis alia sacramenti applicatio. Et pro his laboribus, & operis ministerium est, nihil præcii posse recipi. Sed de his ait Aug. mercedē dispensationis a Domino recipiat. Perinde. n. esset ac si reciperetur pro grā sacri. Baptizatio. n. & baptizatus pro eodē reputatur, sicut Missa & celebratio Missæ, ueluti qui domum fabricat, idē pretium pro domo, & pro eius fabrica recipit. Nec potest duo recipere, alterū pro re, alterum pro opere. Cum autē p. huiusmodi functionibus adstruitur nihil posse mercedis recipi, nō negatur quod pro eaiū obligationi præcipi possit. Quæ admodum etiā pro mutandi officio nihil pretii possis exigere, tamen pro mutandi obligatione nō est illicitū. Licet in quā sacerdoti, dum ad seruitium parocchie conducitur, pro obligatione his, aut illis diebus celebrandi, confessionibusque audiendi assistendi, de stipendio conuentum iniere. Cui quidem assertioni assipulatur cap.

significatum, de præbendis. Per hæc & de uasorum usu, atq. ad materia sacramento rum facile unuquique iudicabit. Nefas enim esset pro usu calicis, aut corporaliū illum, qui consecrat aliquid deponere præmii, nam usus ille de intrinseca est ratione sacramenti conficiendi, quamuis ut diximus, possit una ecclesia alteri calicem, sicut uendere, ita & locare. Nam locatio illa est accidentia longe antecedens ad sacramentū. Pari modo, si nullum esset oleum in urbe, possit una ecclesia oleum consecratum tantum uendere, quantum si non esset consecratum. Immo & chrisma possit un⁹ mercari in uno loco, & uendere in alio. Nam omnes illi contractus similes sunt actionibus, quas nuper diximus accidenterite antecedere ad sacramentū nisi hoc iniuriam, & contempum rei sacræ fieret, ut pote si consecratio ipsa uenderetur. At tamen sicuti neque actio ipsa, quæ est de essentia sacramenti, neque labor qui est illi annexus, uendi potest, ita neque usus materię sacramenti, quæ ad substantiam eius atinet. Hoc est. Sicuti neque episcopus pro labore confirmandi, neque sacerdos pro labore, & opere uigendi infirmum, mercedem recipere potest, ita neuter pro usu chrisimatis, aut olei, quod illic consumitur, potest quidquam suscipere. Et quod de actionibus sacrorū dictū est, id pariter & de sacramentalibus sentiendum. Nequit. n. sacerdos pro exorcismis & catechismis, aut p. benedictionibus nubentium quidquam percipere præmii, loco mercedis. Ad canonem ergo ultimum 1. q. 2. respondetur, quod loquimur de stipendiis sustentationis, sicuti & uerbum Christi. Quare ait Lucas. Dignus est operarius mercede sua, aut Mattheus, cibo suo. Ex his denique colligitur, quam sit absurdus usus, quamque sacrilegus simoniacum pro ordinū exhibitione pecuniā, aut munus aliquod exigere, qui quidem per titulares episcopos inuectus est, nam cum proprii, & legitimi, aut non sint residentes, aut celebrare ordines, quod pudentum est, non dignentur, titulares ad id muneris accersunt, & quod absurdius est, non tam iustum eis stipendium pendunt, ut possint illos ab omni exactione prohibere. Est ergo iniquū cogere illos, qui ordinantur, ut nō modo candelas, uerum & pecunias offerant. Immo uero arbi. Soto, de Iust. & Iu. H h 4 tror

tror neq; pro literis testimonialibus quid
piani posse exigi.

Ad pri-
mū arg.
S. Iuio
S. Tho.

Ad primum igitur capitale argumen-
tum D. Thom. sic respondet, vt vniuersa
perultrants remedia, nunquam concedat;
licet mercedem pro actione sacramenta-
li exhiberet. At enim quod sibi baptizan-
dus nondum est rationis vsum ingressus,
& sacrilegus sacerdos nolit absque pretio
baptismum dispensare, perinde censendū
est, ac si nullus adesset sacerdos, atq; adeo
sicuti in casu extremae necessitatis, vbi qui
liber est minister, a quocunq; est eius
tingendus, quim sacerdotis sacrilegio af-
fensuratur, quā inuis aqua, quae elementum
est possit ab illo emi. Si autem sit adultus,
neque vllus alius adfuit, quo sacramentū
suscipiat potius est illi absque sacramen-
to de vita migrandum: quam baptismum
emat. Tunc enim baptismus flaminis factus
ei erit ad salutem. Ac verō rem in extre-
mas angustias, non e-
git. Faciamus enim
nequaquam sacerdotem p̄te parvulo, so-
loq; p̄te eodemq; trunco, & ad bap-
tizandam inepto, suam exprimere co-
ruptam mentem, videlicet nequaquam sa-
cramentum administrare uelle nisi pretiū
sibi pro ipsa sacramentali functione pen-
datur, vtrum fas tunc sit patri, tale illi por-
rigere pretium? Apparet, n̄ ratio non infir-
ma id persuadere. Vnicuique enim, vt pau-
lo ante dicebamus, licet suam vexationē
redimere, ille autem parens, qui liberi vi-
dē gerit, ingentem patitur iniuriam, &
est autorem parvulus, quippe cui ius diui-
num, naturaleq; suffragantur & humanū,
vt teneatur ille nequam sacrilegus ipsum
baptizare. Potest ergo pater illam pretio
redimere vexationem. Exemplo nobis il-
la est, qui ad vsuras tempore necessitatis
perit, quod reuera citra culpam facere po-
test. Imō longē efficacius videtur huic pa-
trocinari ratio. Nam cum iura omnia ad
animarum salutem referantur, neq; vllum
aliud misero infanti remedium suppetat,
potius est vexatio illa pretio repellenda,
quam infans a regno cęlorum in eternum
repellatur. Cum ergo dubiū di rationem
hucusque D. Thom. non perstrinxerit, re-
stat nobis ad hoc respondere. Et quidem
Paludanus in 4. dist. 5. sacrilegium omni-
no reputat, e iam in tali casu pretio eme-
re sacramentum ad redimendum vexa-
tionem. Et forte id propter D. Thom. ad-

Dubita-
ti.

Paluda-
solutio.

fruxit, qui in 4. eadem dist. q. 2. probabili-
lius id arbitratur. Quod & ante ipsum
Alex. fuerat opinio 2. par. q. 189. membro
tertio, & Richard. in 4. dist. 52. artic. 3. Et
subdit Paludanus rationem. Nam redi-
mere, inquit vexationem, bifariam vsu ve-
nire potest. Vno modo ab illo, qui obesse
potest prodesse verō non item, altero ve-
rō ab illo qui obesse potest, & prodesse. Et
prioris, inquit, vexationis redemptio lici-
ta est, posterioris verō nequaquam. Exem-
pla eius sunt. Episcopus electus potest ab
illis, qui suam possessionem. & confir-
mationem perturbant, vexationem redime-
re, non tamen a confirmatore. Et ratio di-
uersitatis est, quōd priori casu non venit
in suspicionem q̄ episcopatum velle eme-
re, cum illi non possit dare. Posteriori ve-
rō eadem suspicionem respargitur. Et ideo
cum sacerdos prodesse baptizando possit,
nequit ab illo, inquit, vexatio redimi. Le-
pidam autem glossam super cap. Bap-
tizandis. 1. quæst. 1. audi. Postquam enim
nequaquam posse in tali casu pretium pro
baptismo pendi, subdit. Ego tamē potius
darem pecuniam, quam pueri sic dimitte-
rem mori, & bene, licet non deberem face-
re. Perpende si non deberet, quomodo be-
ne facere. Igitur Panor. super cap. Cum in
ecclesia extra, de simonia, atque alij quos
Richard. loco citato refert, distinguentes
inter infantem, & adultum, probe conce-
dunt debere eum, qui parvuli curam ge-
rit, vexationem pretio redimere propter
extremam necessitatem, nos tamen adol-
to, qui per baptismum flaminis secuzari po-
test. In quorum sententia Caic. subscri-
bit, idq; vt reor, merito. Nam quod parv-
ulus extremam patitur necessitatem, in ba-
ptismum nemini venire debet. Et enim dice-
re, q̄ intentio volentis baptizare sufficit
parvulo, & quōd Deus vicem baptismi
suppleat, non solum temerariū, est nullaq;
ratione fulcitum, immo & peiori nomine
dignum, nam cū nemo alteri mereri pos-
sit gratiam sine ipsius actu, qui recipi-
tus est nulla intentio baptismi censetur
baptismus flaminis, nisi solum propria ip-
sius, qui baptizari cupit, & lex est, sine ba-
ptismo aut sanguinis, aut flaminis, aut fla-
minis, saluum fieri neminem. Cum ergo
sacerdos in casu nostro tam stricto iure ba-
ptizare hunc parvulum teneatur, ac peria-
de parvulus tam iniquē pauatur

SOTO
de iure
Legibus
DIT
13

Alex.
Hal-
Riba

Pa-
220

Solus
propos
re dolo
causa

licis

licite illa uexatio precio redimatur. Neque est simile de electo episcopo respectu confirmatoris, quia neque illi tanta ingruit necessitas ut confusetur, neque, aliter simili iure confirmare cogitur. Quare sic pater pueri pecuniam non eo pendit sine ut beneficium sacramenti emat, sed ut in iuriam propulset. At uero quo res explicatius pateat, urgentius arguitur. Sit ille uel sacerdos, uel alius quispiam infidelis, usque adeo peruersus, ut nolit ante baptizate puerum, quam pater persancte taret pretium largiri, non ad redimendam uexationem, sed emendam sacramentum ipsum, & gratiam sacramentalem, utrum tunc liceat? Et apparet non esse licitum: ne tunc pretium conferens, idem uideatur officere quod Magus ille Simon tentauit. Caetera hic non uel huc annexere, ut liceret pro sacro dare: & q. 9. primi quod non id aperius uideatur denegare, porro cum censetur, tam intrinsece malum esse rem spirituales emere, quam uendere. At profecto ista iudicio meo non sibi inuicem cohererent, nam si sacramentum emere, esset perinde ac mentiri, intrinsece malum, neque ad redimendam licitum uexationem fieres. Quoniam precium ad redimendam uexationem est sacramentum emere tanquam medium ad propulstrandam iniuriam, nam etsi suprema intentione in emptionem sacri non feratur, nihilominus illud accipitur tanquam medium, quod ad cauendam uexationem refertur. Veluti qui ad adhibendam uexationem emeret fauorabilem sententiam iniqui iudicis. Et confirmatur hæc ratio, quoniam quantumuis ille mutare cogat, quod pecuniam pro sacramento tribuo, nihilominus salua est mea suprema intentio quod hoc facio ad redimendam uexationem, ubi idque nulla subest in iuramento falsitas. Quapropter nisi mea me fallit inscitia, sententia hæc de redimenda uexatione non aliter defensari potest, quam per distinctionem emendi uendendi: scilicet. Itaque etsi uedere sacrum, & rem quamcumque spirituales, sit peius intrinsece malum, adeo ut neque ad redimendam uexationem, neque ulla excogitabili causa fieri possit licite, pretium tamen pro illo offerre dicendum est, non usque adeo esse intrinsece malum, quin extrema necessitas illud permittat. Cuius aliquale exemplum est in mutatione sub foenore, quod intrinsece

malum est & inreceptione, quam potest excusare necessitas. Neque ullum potest contra argumētum perit a Simone Mago, qui de emptio ne gratia condemnatur. Nam ille id emere uoluit, ut potestatem haberet reuendendi. Quia ratione foedissimam gratia inogauit iniuriam. Qui autem ratione modo dicta precium pro sacro offerre non ea intentione id facit, sed ex ueneratione precepti baptismi, & summa estimatione gratia sine qua creditur neminem saluari posse. In summa, sicut dare precium pro sacramento extra extremam necessitatem non liceret, sic extrema necessitas id esset licitum. Hæc autem omnia eatenus affirmauerim, quatenus ille, qui baptismum uendere perrederit, id ne faciat in religionis contemptum. Nam si effectus hereticus, aut tyrannus, qui in religionis ludibrium simoniacam prauitatem persuadere uellet, illud que pretium tanquam confessionem illius falsitatis exigeret, neuiquam tunc liceret eidem pretio dato continere. Nam esset fidem disiteris. Secus si non illa ratione peteret, sed uel propter auaritiam, uel inducens ipse arbitrareretur alterum ad malum. Per hæc de adulto facile iudicium sumitur. Si enim arguas, adulum qui baptizari optat habere ius, ut ab altero baptizetur, atque paruulum, eandemque subinde iniuriam perpeti, atque adeo eandem redimere posse uexationem, negatur omnino posse simile. Quoniam in spiritualium simonia multo est adhibenda maior cautio, quam in temporalium usura. In usura namque grauis necessitas a recipiendi culpa libera. Sed tamen in spiritualibus propter eorum excellentiam sola extrema necessitas excusat, ne precium offerens consentire aliteris simoniam uideatur: atque adeo ne efficiatur eius particeps: adultus uero non laborat necessitate extrema. Neque uero urget si redas quas forsan illum non habere nisi attritionem, quæ per baptismum fieri posset contritio. Nam sua culpa est si dum uideret aliter non posse nisi sacrilege baptizare, non se mente satis per Dei supplicia ad ipsum uertit. Caue tamen prudens ulla te ex his, quæ dicta sunt suspicio tangat, licet recipiam, quamuis dignissimo, ad suam redimendam uexationem, uel electo ibi, uel Antistiti quidpiam temporale offerre, uel eligatur, esset in aperta simonia

Argu.

Caetera.

Argu. contra Caetera.

Solutio auctoris.

Ad argumētum factum.

Limitatio solutionis. proxime.

Argu. in metum alteri.

Solutio.

Repl. ca.

Solutio.

ut

Ad secundū principale.

Scrupulus.

Ratio.

ut infra patebit quæst. proxima Ad secundum argumentum bene S. Thom. respondet sacerdotem pro Missæ sacrificio non prælium, aut mercedem opere suscipere, sane quod simoniacum esset, sed elemosynam ad sustentationem. Ad illam namque superius præfixam distinctionem respiciendum est inter sustentationē, & mercedem operis pro labore. Sed nunquid fas erit de elemosynæ quantitate ad sustentationem pacisci? Apparet enim, non licere. Quoniam suspicio inde suboriretur, sacerdotem præcio rem diuinam aestimare. Respondetur, si rem nude secundum suam naturam expendamus, non uideatur esse illicitum, quod sacerdos noller celebrare, nisi ubi uictus suppeditaretur, idque ei explicaret, qui pro se petit rem fieri diuinam. Quia utique ratione supra concessimus, posse sacerdotem duas partias pro uno faciendo sacro suscipere. Attamen de quantitate contendere uix citra scandalum fieri posset propter ratione ad ductam. Quapropter id superest impræsentiarum admonendum de usu quodam inferere incipiente, quod si antiquis patribus innotuisset, a bitior dehortarentur obnixæ, & execrarentur. Fertur namque in nonnullis ecclesiis ab episcopis elemosynam, quæ pro una Missa offerenda est sic taxari, ut sacerdotes sub anathematis censura inhibeant, ne minorem suscipiant. Quod si quis in testamento elemosynas pro certo Missarum numero legauerit, taxata pro singulis elemosyna sub eodem censura hæredes testamentorumque executoris compellunt, ut eandem augeant elemosynam. Quod profecto nescio, quomodo citra scandalum, citraque iuris uiolationem fieri queat. Fateor equidem posse, debereque episcopum plebem instantius admonere, ut pro sua quisque facultate, proque temporum ratione elemosynam Missæ auget, quo se sacerdos sustentare ualere. Sed tamen lege, & plebem perstringere, & plebanos arcere, ne minori præcio celebrare possint, è diametro rationi elemosynæ aduersatur, quæ libera esse debet, & imaginem induit pretii mercedisque pro sacrificii celebratione. Nota uerbum S. Thom. in præfenti quæst. art. 2. inter soluendum secundum argumentum. Illicita enim, inquit, esset ordinatio. Quod si redarguas, Antistitem posse sustentationis stipendium taxare, distinguitur. Et tenim quod id possit pro obligatione, qua se sacerdos stringit ad capellaniam, & ad seruitium in tempus, uel in perpetuum, fateor, sed tamen taxare pro singulari Missa, quæ non est obligatio, sed simplex actio. Do, ut celebris, idque sub tali censura, ne minus dari, aut recipi possit, profecto ius non uideo, sed scandalum. Ad tertium respondetur, quod in absolute ab excommunicatione pecunia non penditur in pretium rei sacræ, sed in poenam delicti. Ad quartum respondetur, quod ubi præcise inoleuit consuetudo, ut pro eiusmodi actionibus hierarchicis aliquid retribuatur, cedendum est, illud ceu sustentationis stipendium fuisse introductum. Quia ideo ratio illud nefas non esset percipere. Vbi autem id quasi actionis pretium soluitur, nulla consuetudine ficticium, ut habetur cap. Cum in ecclesiæ, de simonia ubi pro uniuersis huiusmodi actionibus prohibetur quid quam percipi. Nam cum simonia uitium sit contra naturam, nulla in contrarium uim habet consuetudo. Quare huiusmodi moribus atente cauenda est species mali, secundum uerbum Apolloli 1. ad Thesalonice 1. Ab omni specie mala abstinete uos. Ad quintum respondit D. Thom. ante quam unquidpiam turis ad episcopatum, uel ad aliud quoduis sacerdotium uel dignitatem per electionem, uel prouisionem acquiratur, simoniacum esse crimen aduersantium obitaculo pecunia propellere. Sic. n. uiam ubi homo sterneret ad rem spiritualem mercandam. Sed postquam ius alicui acquisitum est, licet per pecuniam id iusta impedimenta remouere, ne per si aliqui obitaent, ne electus confirmator adiret, aut in possessionem admitteretur. Priorem autem partem sic intelligo, ut quemadmodum libro quarto de impedimento ab executione beneficii dicebamus, illos excipias qui uim inferunt. Si enim gratiam ante electionem, ne dignitatem petentes, te in carcerem obruderet, aut electorū quem libet, ne te eligeret, porro pecunia illam redimere posses iniuriam. Sed si per ambitum, & palpationem, & quam subornationem dicunt, te procuraret excludere. Neque uero, ut supra diximus, confirmator, qui te confirmare tenet

SOTO
de Iure
Legibus
DIE
13

ret pecunia emollire possit: ob id, ut supra dicebamus, quod non solum potest obesse, verum & prodesse. Quapropter largitio illa emptionis speciem exhiberet. Quod in alioqui te impediebat non reperitur. Et forsitan neque ab illo, qui te in possessionem missurus est, vexationem redimere licet: nam possessio aliquid est spirituale, quod tu mercari videris. Quavis de possessione non sit res adeo certa, ac de confirmatione. Circa hæc autem in surgit non subijciendum dubium. Vtrum ad cauendam iniquam electionem, quæ ecclesie nocua est, & perniciofa, liceat pecuniam offerre. Caietanus in illa nona quæstione primi quolibet assere non formidat, in electione Pontificis maximi si liquido constiterit electionem in indignum inclinare, & ecclesie perniciem, licet oblatio pretio eiusmodi electione cauere: hoc non esset ecclesie vexationem redimere. Sed tamen ad eligendum, inquit, bonum, id non licet. Et quidè usque adeo in priorem sententiam partem arbitror consentiendum, ut etiam posteriorem crediderim esse temperandam. Enim verò tanta perniciosa est, & atrox ecclesie diuexatio, si non eligatur dignus, ac feligatur in dignus, quoniam inter hæc non est medium. Quocirca ubi duo sicut tantum, inter quos nutaret electio, quorum vnus esset dignus, & alter indignus, ut liceret pretio indignum repellere, licet profectò electionem ad dignum inclinare: quia repulso vnus esset alterius electio. Arbitror enim, ut supra dicebam quòd licet huiusmodi spiritualia vendere omnino sit inimè malum, redimere tamen non vsque adeo, quin exuema necessitas licitum id possit facere. Quapropter ubi multi essent digni, neutiquam liceret pretio ambire vnus electionem. Immo quamuis alij essent alijs digniores, non liceret id in fauorem dignissimi facere: quoniam ubi dignus operatur eligendus, non ingruit extrema necessitas eligendi alium, quæ sola huiusmodi largitionibus simoniam abstergit. Ad sexum denique respondendo reprehendit D. Th. quosdam, qui pro matrimonio affirmant licere pecuniam recipere, ac si non esset sacramentum, gratia collatum. Et fuit opinio Bernardi in apparatu, super capitulo. Cum in ecclesie, de simonia ubi ait quòd quamquam pro be-

nedicionibus nubentium pecuniam recipere non liceat, tamen pro matrimonio non est illicitum: eo quòd est sacramentum sit gratia tamen non confert. In cuius opinionis suspensionem venit apud quosdam magister sententiarum: propterea quòd in quarto dist. 26. non explicat idem sacramentum aliter quam in remedium ex institutum. Sed neque Durandus super eandem dist. eidem opinioni conuere est veritas. Est tamen ferè plus quàm falsus: ut in ibi Doct. ferè concludunt. Dotalis ergo pecunia vxoris pro matrimonio confertur, non quatenus sacramentum est, instrumentalisque adeo gratia causa: sed quatenus est officii natura, cuius utique onera sine sumptibus fieri nequeunt.

Magister sententiarum. Durand.

ARTICVLVS II.

Vtsum pro spiritualibus actionibus dare, accipereque pecuniam sit licitum.

Consequenter de alio spiritualium ordine arguitur: nempe quod pro actionibus spiritualibus fas sit pecuniam tum dare, tum etiam accipere. Vnus enim propheta est actus spiritualis, pro quo tamè quondam aliquid offeratur: ut 1. Reg. 9. de Saule legitur: & 3. Reg. 13. de Iosia: ergo non est illicitum. Secundo: Oratio, prædicatio, atque adeò diuinæ laudes, actiones sunt inter spirituales præcipue: sed ad impetrandum orationis suffragia licet numerum beneuolentia viros iustos, præsertim egenos conciliare: iuxta illud Luc. 16. facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Mox, & verbi ministris: puta prædicatoribus spiritualia seminantibus, temporalia, secundum Apostoli constitutionem 1. ad Cor. 9. debentur. Deinde & diuinis celebrantibus laudes, & psalmos, & ecclesiastico ritu processiones, & mortuorum exequias, aliæque id genus facientibus sua quoque stipendia decernuntur: & nonnunquam annui redditus: nulla ergo iniquitas est, pro eiusmodi spiritualibus actionibus stata percipere præmia. Tertiò: Scientia est res quedam spiritualis, cù sit ad docendum facultas, sicuti prælati potest ad corripiendum, suumque dispensandi munus: tamen pro vsu scientiæ mercedem suscipere, nihil habet absurdum: licet enim & Doctori, & Aduocato, & Me-

Primus arg.

Secundus.

Tertius.

dico suas pretio locare, & vendere operas ergo pariter prelatius pro sua spirituali functione recipere potest pretium. Quartò: denique arguitur. Religio status est spiritualis perfectionis: & tamen solent in monasterijs, præsertim sanctimonialium, non aliter ad religionem ut gestus admitti, quam si dotes secum afferant: ergo licitum est pro huiusmodi actib. rem aliquã, tum tribuere, tum etiam accipere. Cõtrariius autem exat canon. Cõcilij Tolera-
Quartù vndecimi r. q. r. cuius incitum est: Quid-
Tolera. quid inuisibilis gratiæ consolationi tribui-
 tur nunquam quãstibus, vel quibuslibet præmijs vendendi debet: dicente Domi-
 no: Quod gratis accepistis, gratis date. hæc autem spiritualia, quæ recensita sunt, per inuisibilem gratiam tribuuntur: ergo nefas est pretio illa dispensare.

Post sacramenta quibus gratia gratum faciens confertur aliu spiritualis gratum obtinent, ut supra diximus, actiones illæ quæ ad gratias gratis data spectant: quæ videlicet, vel ex eadem gratificante gratia procedunt, vel ad illam adipiscendam animum præparant. De quib. id. eisdem duabus conclusionibus, quibus de sacramentis respondetur. Prior est: Non modo licet, verum necessarium est eos, qui huiusmodi actionibus spiritualia charismata administrant, à populo sustentari. Hæc iam supra satis superque demonstrata est. tum naturali ratione, tum etiam & Paulino testimonio 1. ad Corint. 9. ubi ait: Quis militat suis stipendijs vnquam, & de lacte gregis non manducat? Posterior: Vendere, aut emere id, quod in huiusmodi acibus spirituale est, sacrilegium simoniacum existit. Hoc palam est: neq; alia post superiorum intelligentiam probatione indiget. In his ergo ait D. Th. primum omnium cauendum esse, ne intentio emptionis, aut venditionis spiritualium animam occupet: cuius tunc maxime iudicium prodiret si vsque adeo exigeretur præmium, ut offerre nolentibus spiritualia ipsa munera subtraherentur, quæ exhibenda essent. At vero postquam gratis prius exhibentur, licet, inquit, possunt statuta, consuetaque oblationes à nolentibus, & valentibus soluere auctoritate superioris exigi. Circa conclusiones istas aliquantulo maior selet offert dubitandi ratio: an pro laboribus huiusmodi mueri-

bus annexis liceat aliquid pretij recipere, quam pro administrationibus sacramentum: nam in istis videntur labores, & opera quodammodo esse distincta ab spiritualibus: utpote cantare, siue vocibus, siue organis, aut aliis instrumentis: ite processionaliter ad deducendum funus, aliasq; illic celebrare exequias, quæ simpliciter ad sepulturam non sunt necessariae. Item studere ad prædicandum, ad consulendum, ad visitandum subditos, cognoscendosq; eorum causas: qui quidem omnes labores videntur posse mercede locari. Quapropter auctores offendas complures concedentes pro eiusmodi laboribus posse pretium recipi quantum ex natura rei: nisi quia exterijs præ se ferunt effigiem mali. At tamen opinio hæc non est satis circumspecta. Nam pacta in istis non sunt solum mala: quia ab ecclesia prohibita: sed quia sunt ex natura sua mala, ideo prohibita. Igitur primum omnium supposita illa tri-
 fida distinctione superiori quæ inter pretium spirituum, quod nunquam licet, subitationemque sacerdotum, & operarum mercedem posita est: notandum restat discrimen inter administrationem sacramentorum, & alias spirituales actiones: nêpe quòd in sacramentali functione nequaquam carere posse specie simonia, alia soluenda iura & oblationes influere præter decimas, vel illos redditus, qui ad sustentationem instituti sunt: pro alijs vero actionibus secundij ordinis solent alia iustis, mercedis formam habentia: ut pro exequiis mortuorum, pro cantoribus, qui et pro prædicatoribus pro processionalibusque id genus alijs. Et ratio discrimina est: quòd eiusmodi actiones non sunt tam necessario annexæ spiritualibus, haud mirata funeris pompa ad sepulturam est necessaria: neque cantores musici ad rem celebrandam diuinam. In huiusmodi ergo actionibus, quibus misceri a solet temporale quidpiam, discerniculo opus est. Nam quando temporale illud non est ad spirituale necessarium, nulla interuenit simoniae species, si pro mercede ex pacto fiat. Quare cantores & organorum musici abque scrupulo possunt suas locare operas. Est enim officium illud spiritualibus accessorium. Atque huic membro Cajetan. & nonnulli alij adiungunt aduocatum, doctorumque operas de quibus tamca

Soto
de Iure
Legibus
Dicitur
13

Prima conclusio.

Paulus.

Postrema conclusio.

Dubium graue. Rõ dubitandi.

Clerici legationibus

Postmum biun...
 Dicitur...
 Solutio...
 Dubium...
 Rõ dubitandi...

hæc illis nos in solutione tertij. Quando vero id quod principaliter queritur, est spirituale, nõ licet pro illo quidquam, mercedis loco percipere: vt pro psalmis ipsis diuinis, pro necessarijs orationibus, & pro mortuorum necessarijs exequiis. Sed tamẽ hæc ad medendum ignorantium consciẽtiis, ad normam conclusionum supra positarum expendenda sunt. Diximus enim secundum D. Thom. quod oblationes diuersis actionibus constitutas, non licet eo rigore exigere, vt non solventibus spiritualia subtrahantur, quæ exhibenda sunt. Exẽpli gratia: si Plebanus nolle mortuum sepelire, nisi iura sibi consueta prius penderentur: quia sepultura necessaria est scandalum daret, speciemque simoniæ præ se ferret. Si autem illi qui funus curant, volunt cum magna pompa suum humare mortuum, non tenetur pastor gratis illud exequi: & ideo licitè potest consueta iura exigere. Sed tamen quia & hæc ordinem etiam spiritualium suo modo attingunt, cauendum est scandalum, saltem antequam officium sepulture officium persoluatur, vt hic admonet D. Thom. Hic autem admonendum meritò duximus, quam sint scandalosa, ac sacrilega extorsiones clericorum aduersus monachorum iura, Christianorumque libertatem. Reperies enim dioceses vbi clerici nolunt eum qui in monasterio sepulchrum optauit, cum pompa illuc ducere: adeo vt nonnunquam neque crucem importent, neque psalmos canere velint, quod profectò religio Christiana abhorret. Nam cum vnicuique liberum sit sepulchrum pro sua deuotione vbi maluerit eligere, non sunt defunctorum voluptates per illas extensiones cohibenda. Postremum hic dubium restat triuiale de canonicis, atque alijs clericis qui ad horas canonicas in ecclesiam non nisi stipendij gratia concurrunt, vtrum simoniæ vitium cõtra hanc. Ad hoc D. Thom. quoli. 8. quæst. sexta, seu art. 11. respondet: quod si stipendium sit finis intentionis celebrandi diuinum officium, simonia committitur: quoniam tunc stipendium habet rationẽ pretij, quo non est licitum vendere reos spirituales, quale est diuinum officium. Si autẽ principalis intentio nõ sit nisi diuinus cultus, temporalis vero fructus sit accessorius, tãquam ad sustentationem necessarius non est simonia. Hæc autẽ solutio nisi sanè in-

telligatur, scrupulis punget humanas conscientias. Videtur. n. hic D. Tho. vt simonia eos condemnare quotquot ad ecclesiã ire pergunt, intuitu nummulariæ distributionis, alias nequaquam iuri, quod profectò durum est creditu. Item, vt supra de receptione puellarum ad velum moniale arguebamus, necessitas rei familiaris impertinens est, vt quod aliqui simonia non esset, eodẽ notetur vitio. Nã simonia in hoc profus consistit, vt spirituale vendatur, siue a paupere, siue a diuite. Quare idem propositum quod locupletem faceret simonia cum, faceret & inopem, quod excusaret locupletem, saltẽ a simonia: quidquid sit de avaritia. Resolutio ergo est, quod ire ad ecclesiam tempore: quo clericus alias non tenetur, tantum distributionum causa: ita vt alias non iret, non est vera simonia, nisi intendet pro re spirituali pretium recipere modo supra exposito. Peccaret ille clericus nihilominus grauiter contra suum ordinem, & institutionem qui nunquam vel raro ecclesiam videret nisi illa de causa, & qui in genere non haberet præcipuum propositum frequentandi ecclesiam propter diuinum cultum, cuius solius gratia præbendarum iura instituta sunt. Imò verò qui cultum ad temporalem mercedem tanquam ad finem referret, peruersam, sacrilegamque haberet intentionem contra legitimum reum ordinem, qui est, vt beneficium sit propter officium.

Solutio auctoris

Ad primũ arg.

Ad primũ igitur responderetur, quod quædam modum nos pro rebus sacris, ita prius solebant bonis. Prophetis spontanea munera offerre, vt Hierony. super Micheã adnotauit: sicut & de Damiano eius tradit historia. qui pro dono sanitatis vltro nea munuscula penè iannitus accepit. Petere autẽ nefas est: vt patet de Giezi quem Eliseus de postulato à Naaman pretio pro dono sanitatis acriter obiurgauit. Secundum argumentum triforme erat. Ad cuius primum membrũ de elemosinis quæ pauperibus pro eorũ suffragijs preceationumque subsidijs erogantur. Responderetur non esse licitas in pretium eiusmodi subsidij: quod re vera spirituale est: sed donantur in ipsorum pauperum alimoniam. Vtrum vero tertio modo quali pro localis operis ad orandum liceat de mercede pacisci alijs. forsã haesitaret. quandoquidẽ cantoribus musicis id liceat. At vero hoc affirmare nõ auderem. Est. n. discrim.

Clerico rã sacrilega extorsiones.

Postremũ dubium.

discriminis multum. Quoniam musica (vt diximus) non est ad sacrorum celebrationem necessaria. In oratione vero non distinguuntur labor & opera ab ipso spirituali munere. Immo labor est ipsissimum spirituale officium. De predicationibus autem in dubium euocari non debet vtrum possint pretium pro functione ipsa recipere: esset enim aperta simonia: vt de oratione modo dicebamus. Neque est simile de scientia, qua vendi potest: nam in scientia etiam Theologiae humanitus acquisita, non aestimatur nisi merum subsidium temporale: puta intellectum dirigere, instituere, & illustrare. Munus autem predicationis est non solum intellectum illuminare, sed id facere secundum donum Spiritus sancti, atque ad eod secundum eius gratiam expurgare corda, animosque sursum prouehere, diuinoque amore consolidare, & perficere. De quibus ideò doctorib. intelligitur verbum illud apostolicum ad Ephes. 4. Et ipse dedit quosdam Apostolos, alios pastores & doctores, ad consummationem sanctorum in opus ministerij, in aedificationem corporis Christi. Et ad Rom. 10. Quomodo predicabunt nisi mittantur? Itaque ex duplici capite nequit predicationis functio pretio vendi scilicet & quia spiritualis res est, & quia diuina delegatio: quod ideo officium illorum spiritualium numero comprehenditur, de quibus ait Christus. Gratis accepistis, gratis date. Vnde gloss. super illud Tim. 5. Qui bene psumt presbyteri, &c. Necessitas est accipere vnde viuunt, charitatis est praebere, non tamen venale est euangelium vt pro his praedicitur. Quocirca vt de oratione nuperrime dicebam, non potest concionator laborem ipsum predicandi & operam quam in sumit proferendo verbum mercede locare: quoniam labor ipse res spiritualis est. Solum ergo potest honestam sustentationem recipere, & pro victu qui ad laborem studij sustentandum necessarius est & pro librorum sumptu. Neque vero simonia cam labem contrahit si quando predicatione non est prorsus necessaria, mauult verbum seminare vbi melius sustentetur: Imò & si illic concionari reuult vbi victum sibi non sperat: suppeditandum, culpam non committit. Est tamen semper cauendum scandalum, idque potissimum monachus. Tertium demum membrum erat de laudibus diuinorum officiorum, tã

pro viuis quam pro defunctis: de quo satis dictum est. Pretium namque nunquam est licitum, sed sustentationis stipendiarumque alia praeter ea iura (vt explicimus) quae mercedem operatum, quae non sunt omnino necessaria, sed ad pompam pertinent. Sed & verbum nihilominus D. Thom. notandum est. qd non licet pactum facere, neque mentem habere recipiendi pretium emptionis. Vnde illicita esset, inquit negotiorum illa lex, qd processio in funere nullatenus sine certo pretio fieret, quippe qua via pracluderetur ne gratis eiusmodi pompa fieret. Atque adeo speciem habet exactio- nis, quod quidem, vt diximus, multo esset absurdius in celebratione Missarum. Non tamen habet eandem absurditatem affirmatoria, conditionalisue lex. Vt si quis talem obtulerit elemosinam, talis ei pompa, quae non est necessaria exhibeatur. Haberet quippe eiusmodi lex speciem gratuita retributionis. Ad tertium argumentum, quia praetorum hierarchias functiones cum doctorum scientia, & aduocatorum consilij conferbat, per distinctionem responderetur, quandoquidem diuersa est ratio. Aristoteles namque ceterique ecclesiastici pfecti virtute potestatis sibi commissi, ratione stipendij ad ipsorum sustentationem constituti, obligantur suas administrare prouincias. Quocirca qui pro vlu eiusdem potestatis aliquid vita recipent, non tam pro operis, quas gratis debent, id intelligitur suscipere quam vendere vsum spiritualis gratiae. Vnde colligit D. Tho. p nulla dispensatione licitum esse esse quippiam accipere, neque pro hoc qd dices suas committant, neq; pro correctione, aut pro eo, qd non corrigant. Nomine autem dispensationis, non solum legis relaxationem intelligas, vt vulgò verbum sonat, sed oem cuius spirituales administrationem. Presum ergo recipere vt cum aliquo subdito dispensetur, in lege manifestari simonia est: nã pro causa dispensare, ad spirituales gubernationem attinet: quae per gratiam fit Spiritus sancti. Est enim pastoris officium, de quibus ait Paul. Alios autem constituit pastores, & ideo gratis fieri debet, sicuti correctio, & eruditio. Si autem absque causa fit, iniqua est, atque eo longè deterior, quòd pretio venditur. Neque veto vilius est pastorum tam mentis in opus, a minime vsque ad maximũ, qui hoc non intelligat. Sed

Prædicationis
functio
ex duplici
capite
nequit pro
victu vendi.

Soto
de Iustitia
& Iure
Legibus
D. II
13

Sed exactioes illas que in dispensationibus sunt, nescio quo alio furo incruentant. Appellat enim compositiones, & quasi commutationes legis: ut qui à legis vel voti onere excipitur, alterum subeat ipsi videant. At verò pretio cum subito pacisci vel non corripatur, magis esset nefandum facinus, puta cum licentia illi fieret impunè delinquendi. Addit autem D. Tho. licere prelati dum subditos visitant, statas procuraciones percipere: non quidem tanquàm correctionis pretio, quæ proculdubio spiritalis res est sed quasi debitum stipendiū.

In quo quidem verbo duo ipse mihi obferuo. Prus, quod re vera visitationum stipendia ob id censentur licita, quod prelati stipendia per se ipsos visitare deberent greges suos, sic licet ut vulum pecoris agnoscere possent, & votè peccati adiuuare secundum verbum Christi: Ego sum pastor bonus, & cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ: nam alios mittunt per re, qui dum axat mercedem corradant, nulli se ipsos la mē, cede digoum Posterior, quod hic visitant obseruauit, est quod cum eumodi stipendia sustentationis gratia fuerint condonata, illic præcisè videntur purissima conhabent scientia exigi posse, vbi episcopatus non cōgruā sint nimium pingues. nam vbi decime assistent abundant, profectio non est vique adeo rationem. Ad secundum membrum argumenti, quod ad scientiam pertinebat, bimembri D. Thom. responsum reddidit. Qui enim inquit officium non suscipit ratione cuius sibi incumbat alios docere, licet potest pretium suæ doctrinæ percipere, non quasi venditam aut scientiam vendens, sed quasi operas suas locans. Cui autem ex officio illud incumberet, si aliquid pretij reciperet, intelligeretur, inquit, veritatem vendere: & ideo grauiter peccaret. Locus hic D. Tho. contra nos stare cupiam forsitan videbitur qui questione precedentis, contra quam multo centeni monstrare nitēbamur licet posse scientias, artesque acquisitas pretio doceri. At si quidem non licere ei recipere pretium pro veritate aut scientia, sed quasi operas suas locans. At verò potius nobis fauet tantum abest, ut sit contrarius.

In primis enim veritas doctrinam non omnino censet spirituale, aliis neque operas locare licet: ut de sacramentis, & prædicationibus: & orationibus dictum est, sed tantum sustentationem recipere. Et tamen doctor etiam diuissimo licet opere

ras ad iustum locare. At qui vbi scientia est excellentiori: & qui docet, peritior & luculentior, carius eadem aestimare. Item et si pro veritate dicenda nihil perij liceat recipere (ut lib. 5. q. 8. de teste diximus) eo quod cum mentiri nefas sit, nemini licet nisi verum fieri aut docere. Tamen pro eadem veritate ex suis principijs eruenda, ac subinde differenda, elucidanda, prælegandaque & releganda, non dubium quin liceat pretium recipere. Quinetiam (ut supra diximus) etiam si sine vilo labore id fieri posset, liceret illud vendere. Sicut si quis alium doceret scribere aut pingere: quia illud non est spirituale, de quo loquimur, scilicet quod gratis accepimus, ut gratis demus, sed tantum ratione subiecti. Imò uerò neque Theologia sic est spiritualis: quoniam et si scripturatum fides donū sit gratias datum, atque etiam scientia Apollolis ad prædicandum infusa, quam ideo vendere illis nefas fuisse: tamen illam quam in scholis discimus, humanitus acquirimus. Idem & de aduocatorum consilio censendum: vbi certe nihil spiritualitatis vitatur, etiam si diuissimo pretio illud perhibeat in causis agendis. Imò quamuis pauperibus pretium extorqueat, nullam committit simoniam, tamen præceptum misericordiae violet. Secus de correctione fraterna & consilio ad leuandum maiorem afflictum hominis: talis enim officia, porro quæ per se ad salutem animi referuntur spiritualia quidem sunt, & ideo gratis impendenda. Secundum item verbum D. Tho. scilicet quod qui ex officio docere tenetur, non potest pretium recipere. Hostien. super cap. Quia nonnullis de magistro vsque protendi, ut sentiat nemini qui publico stipendio prælegit, fas esse peculiarem aliam mercedem exigere: hoc autem gratis dictum est. Nihil enim verat quominus qui non teneretur nisi vnam facere lectionem, pro alia precium recipiat. Sed quod D. Tho. ait exemplo ipse protinus pandit secundum tenorem dicti cap. quia nonnullis nempe quod ubi ecclesia habet canonicatum aut certum stipendium decretum pro cathedra, ille qui illam regit, gratis docere obligetur pauperes. Neque tamen contrarietatis ulla ideo simoniae labe denotatur sed, qui pro facultate quam facit doctori ad legendum præcium, exigit, à beneficio Ecclesiastico iubetur esse alienus. Ad

quar-

quartum argumentū de religionis ingre-
 su, tripartita est responsio. Primum. n. con-
 stitutum est, pro ingressu, hoc est pro
 professione, neutiquam fas esse pre-
 tiū aut exigere, aut offerre. Porro quod re-
 ligionis cultus res sit spiritualis, ad quam
 ideo praelatus volentes gratis gratenterq;
 recipere debet, vt pote quod illud sit insti-
 tutum beneficium diuinum. Tex. n. extāt
 in can. Quāpio. 1. q. 2. & in c. de regulatib.
 & c. quoniam, de simonia. in declarantes.
 Ita q; spiritualitas per quam in ingressu re-
 ligionis attenditur simonia, non est inde
 perpēdenda q; religiosi aliqui ex decimis
 viuunt & bonis ecclesiasticis: possunt. n. de
 cimā titulis secularibus applicari, putā re-
 gibus aut ducibus ad propugnādam eccle-
 siam: prāterquā quod sunt religiosi nullis
 talibus fruētes decimis aut spiritualibus
 oblationib. Sed ratio spiritualitatis in hoc
 consistit, quod professio ipsa & religio in-
 stitutio Christi est, vt volentes eum sequi,
 gratis, admittatur. Secundum assertum est,
 quod vbi monasterium est tenue, nec ad
 tantum numerum nutriendum sufficiens,
 nulla est simonia aliquid pro victu & vesti-
 tu, recipere. Exemplum qualecunq; possu-
 mus in matrimonio ponere. Pro illo nam
 que quatenus est sacramentum nil potest
 vir ab vxore recipere: potest tū id admitte-
 re ad sustinenda eius onera. Ex hoc tertio
 fit consequens, neq; esse simoniā, si illa iter
 moniales libentius suscipiatur, quæ ex sua
 deuotione largas elemosinas monasterio
 fuerit elargita. Sicut & econuerso licitum
 monialibus temporalia impendendo bene-
 ficia, seculares ad deuotionem allicere,
 vt sanctimonialem habitum induant: ta-
 meti non possint pretium dare vt tale ca-
 pellant religionis institutum. Circa secun-
 dam conclusionē dubia exurgunt exigua;
 Primum vtrum quando monasterium est
 locuples, vt possit personas quæ recipiun-
 tur alere simoniacum sit pretium exigere.
 Argu. Extāt enim à parte affirmatiua argumen-
 tum, quod cum non alia ratione eiusmodi
 exactio iusta sit quam propter monialiū
 alimentum, vbi illud aliunde suppetit, ap-
 paret pretium pro ingressu religionis exi-
 gi. Quod quidem argumentum Docto. fe-
 re canonici iuris, vt est videre apud Sylu.
 verbo simonia. §. 15. in eandem affirmati-
 uam sententiam cogit. Responderet nihil
 lominus, opulētiam monasterij nihil pror-

sus facere, vt quæ in paupere non erit si-
 monia, sit in diuite. Et ratio est patentissi-
 ma: nam simonia ex obiecto speciem sortit-
 ur: nempe quia spirituale venditur, puta
 professio ipsa & locus in religione. Si autē
 illud cauetur, & pecunia non nisi pro victu
 recipitur, etiam si monasterium illo subfi-
 dio nullatenus egeat, poterit quidem esse
 peccatum auaritiæ, non tamen simoniæ.
 Sed hoc tantum fatendum est, quod præ-
 mitur simonia: nam si victus est abundans
 præsumitur pecuniam recipi pro ingressu
 vt probè illic conuincit Syl. Quocirca mon-
 asteria ditissima, quæ pauperes recipere
 absque pretio ienuunt, eodemque ingenti
 profectio citra scandalum facere id non
 possunt: tunc maxime, quando videntur
 pecuniam recipere, non pro sustentatione
 sed alijs de causis: nempe quia puella non
 est tam bono sanguine orta, aut alia nota
 infamia aut deformitate. Hac enim pre-
 tio in conuentu aestimare, vix à simoniæ
 macula elui potest: atq; hoc demum, si con-
 uentus vt suam amplitudinem, & magni-
 centiam clariorem reddat, auctiora exi-
 gunt pretia.

QVÆSTIO VII.

DE SIMONIA IN SACERDO-
 tibus ac dignitatibus conquirendis.

S. Tho. 2. 2. quæst. 100. art. 4.

ARTICVLVS I.

*Vtrum pro sacerdotijs atque alijs præben-
 dis qua spiritualibus sunt annexa licet
 pretium percipere.*



Quænam de rebus spiritua-
 libus pura sacramētū deq;
 alijs spiritualibus actionib;
 disputatum est, subsequen-
 tur vt rationē simoniæ cir-
 ca sacerdotalia, præbendalq; ac dignitates,
 quæ eisdem functionibus mancipantur, ex-
 aminemus. Apparet enim istorum mer-
 catum, nulla sordescet e simoniæ macula:
 quoniam si hæc emere aut vendere, simo-
 niacum esset, eo vel maxime quod sent
 spiritualibus actionibus coniuncta: sed hæc
 ratione nullam rem temporalium liceret
 vendere: quia cum omnia temporalia mundi
 fuerint

Primū
 dubiū.

Argu.

Solutio